

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 557/2025-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihó v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **GODUR, s.r.o.**, Továrenská 4510, Púchov, IČO 31 594 441, zastúpenej GRMAN & PARTNERS, s. r. o., Pribinova 4195/25, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č. k. PB-13C/47/2021-297 z 15. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. PB-13C/47/2021-297 z 15. februára 2024 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Trenčín č. k. PB-13C/47/2021-297 z 15. februára 2024 **z r u š u j e** a **v e c v r a c i a** Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Trenčín **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručitou ústavnému súdu 9. mája 2024 a prijatou na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 557/2025-17 zo 16. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného

práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Trenčín označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou domáhala proti žalovanému mestu Púchov určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Pôvodne konajúci Okresný súd Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/47/2021 rozsudkom zo 14. októbra 2022 žalobu sťažovateľky zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Krajský súd v Trenčíne na odvolanie sťažovateľky rozsudkom č. k. 5Co/16/2023-202 z 20. septembra 2023 právoplatným 24. októbra 2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu dovolaním, odvodzujúc jeho prípustnosť z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky medzičasom rozsudkom sp. zn. 2Cdo/81/2024 z 18. decembra 2025 zamietol.

4. Okresný súd uznesením z 8. novembra 2023 vydaným vyššou súdnou úradníčkou zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia 10 361,29 eur, a to v súlade s ním predloženým vyčíslením trov. Tarifnou hodnotou peňažného plnenia bola suma 315 672,61 eur (hodnota spornej nehnuteľnosti určená znaleckým posudkom), z ktorej bola základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby určená na sumu 1 057,33 eur.

5. Sťažovateľka napadla predmetné uznesenie o výške trov konania sťažnosťou, ktorú ako nedôvodnú okresný súd obsadený sudkyňou zamietol napadnutým uznesením doručeným sťažovateľke 18. marca 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že sťažnosťou proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky napadla trovy konania, čo sa týka dôvodu, aj výšky, a tvrdila v nej, že pri priznávaní trov právneho zastúpenia bol porušený § 251 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keďže sa súd vôbec nezaoberal zisťovaním dôvodnosti a účelnosti trov konania. Pokiaľ ide o účelnosť právneho zastúpenia žalovaného, uviedla, že má pochybnosti, pretože jeho právny zástupca vykonáva právne služby pre mesto na základe paušálnej mesačnej odmeny, a tiež z toho dôvodu, že mesto má v organizačnej štruktúre vytvorené funkčné miesto právnik. Vzhľadom na to bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia podľa nej neprimeraná. Poukázala aj na to, že výška náhrady trov právneho zastúpenia bola vypočítaná z hodnoty spornej nehnuteľnosti, čo nepovažovala za správne, keďže súdny poplatok predstavoval pevnú sumu 49,50 eur a súd ho vyrubil tak, že predmet konania považoval za neoceniteľný peniazmi. S ohľadom na to mal súd určiť základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), to znamená ako jednu trinástinu výpočtového základu. Taktiež bola toho názoru, že ak už súd pri určení tarifnej

odmeny aplikoval § 10 ods. 2 vyhlášky a vychádzal z hodnoty nehnuteľnosti, mal prihliadnuť na jej hodnotu v okamihu začatia poskytovania právnej služby (28. septembra 2021), a nie vychádzať zo znaleckého posudku Ing. Plačka vypracovaného v roku 2005.

7. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta, že okresný súd sa týmito jej tvrdeniami dostatočne nezaoberal, v napadnutom uznesení neodôvodnil účelnosť vynaložených trov konania a absentuje v ňom zohľadnenie najmä tej skutočnosti, že žalovaný je subjektom verejného práva. S poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 84/2014 podľa nej žalovaný (mesto Púchov) spĺňa kritériá na nepriznanie takýchto nákladov ako účelne vynaložených nákladov potrebných na uplatňovanie alebo bránenie práva. Tvrdí, že žalovaný zneužil svoje právo na zastúpenie advokátom, a preto sa trovy, ktoré si vyčíslil, nedajú kvalifikovať ako trovy vynaložené účelne. S odôvodnením okresného súdu, ktorý odkazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 264/2016, sa nestotožňuje a uvádza, že aj tento nález vychádza z rovnakých zásad, na ktoré poukázala sťažovateľka.

8. Ďalej upriamuje pozornosť na to, že priznaná náhrada trov právneho zastúpenia je neprimeraná. Podľa názoru sťažovateľky trovy v priznanej výške nemohli žalovanému v skutočnosti vzniknúť a svojou podstatou sú v skutočnosti jeho bezdôvodným obohatením. V tejto súvislosti poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 114/2017, v ktorom boli stanovené ústavné limity aplikácie tarifnej odmeny podľa vyhlášky (kritérium účelnosti), ako aj na zmluvy o poskytnutí právnych služieb uzavreté medzi žalovaným a jeho advokátom. V predmetnej zmluve uzatvorenej na dobu určitú (od 19. júna 2021 do 19. júna 2022, resp. od 20. júna 2022 do 20. júna 2023) je určená mesačná odmena advokáta v sume 1 650 eur bez DPH, ktorá zahŕňa okrem iného aj zastupovanie klienta na základe plnej moci pred súdmi Slovenskej republiky. Vzhľadom na to je podľa nej nepravdepodobné, že by žalovaný skutočne zaplatil za právne služby 10 361,29 eur.

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v podstatnom uvádza, že okresný súd pochybil, keď dôsledne nerešpektoval zákonné požiadavky vyplývajúce z § 251 CSP, mechanickou aplikáciou sadzobníka podľa vyhlášky priznal žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia, ktorá je neprimeraná a v konečnom dôsledku protiústavná, keďže nahrádza žalovanému niečo, čo žalovaný v skutočnosti nevynaložil v súvislosti s uplatňovaním svojho práva. V odôvodnení napadnutého uznesenia podľa sťažovateľky absentuje odpoveď na tieto jej podstatné námietky. Zdôrazňuje, že okresný súd v ňom nereagoval na jej argumenty zo sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky, a tým porušil okrem práva na spravodlivý proces aj jej majetkové práva, keďže svojím arbitrárnym a zjavne neodôvodneným rozhodnutím jej spôsobil škodu, keď priznal žalovanému náhradu trov konania, na ktorú nemá podľa zákona nárok.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

10. Okresný súd k sťažnosti uviedol, že tvrdenie sťažovateľky, že sa vyššia súdna úradníčka vôbec nezaoberala zisťovaním dôvodnosti a účelovosti priznaných výdavkov, nie je pravdivé, pretože v uznesení z 8. novembra 2023 v bode 16 jasne a podrobne uviedla, ktoré výdavky priznáva a aj podľa akého zákonného ustanovenia a aj v akej sume ten-ktorý výdavok uznala. Účelovosť (správne má byť „účelnosť“, pozn.) a dôvodnosť vyplýva podľa súdu zo samotného

priznania výdavku a z potvrdenia tohto rozhodnutia sudkyňou, podľa ktorej (bod 24 napadnutého uznesenia, pozn.) „*uvedené trovy boli vynaložené dôvodne a účelne ako aj v príčinnej súvislosti s procesným postojom žalovaného k predmetu konania, ich vynaložením žalovaný sledoval procesnú ochranu proti tvrdenému nároku žalobcu*“.

11. Ďalej okresný súd podotkol, že aj k využitiu služieb externého právnicka žalovaným sa sudkyňa vyjadrila a riadne sa touto námietkou zaoberala, a poukázal pritom na citáciu bodu 25 napadnutého uznesenia.

12. Pokiaľ ide o skutočnosť, že súd pri určenej tarifnej hodnoty vychádzal z hodnoty nehnuteľnosti, okresný súd s odkazom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 58/2021 považuje tento postup za správny a čo sa týka znaleckého posudku Ing. Plačka, ktorý do konania predložila práve sťažovateľka, označil jej argumentáciu, že s týmto posudkom nesúhlasí, za prekvapivú. Zo spisu je zrejmé, že súd iný podklad k rozhodnutiu nemal, pretože návrh ďalšieho znaleckého posudku bol v konaní odmietnutý.

13. K argumentácii o neprimeranosti priznanej náhrady trov okresný súd uviedol, že všetky trovy právneho zastúpenia boli v konaní preukázané ako účelné a sťažovateľka nepreukázala opak. Je toho názoru, že v konaní o určenie vlastníckeho práva je opodstatnené, že sa tarifná hodnota počíta z hodnoty nehnuteľnosti, a v danom prípade zrejme nebol žiadny dôvod, aby sa súd odklonil od súdnej praxe. Namietla tvrdenie sťažovateľky, že by sa súd svojím rozhodnutím priblížil k inštitútu bezdôvodného obohatenia, a sťažnosť považuje za nedôvodnú. Uzatvára, že v konaní boli rešpektované všetky zákonom dané požiadavky vyplývajúce z § 251 CSP a zohľadnená účelnosť všetkých výdavkov, a to, že sa žalovaný a jeho právny zástupca dohodli na určitej odmene, by pre rozhodovanie o trovách konania malo byť nepodstatné.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

14. Zúčastnenej osobe, ktorou je mesto Púchov, bolo upovedomenie o podaní ústavnej sťažnosti doručené 23. októbra 2025. Zúčastnená osoba nevyužila svoje právo a k prijatej ústavnej sťažnosti sa nevyjadrila v lehote určenej ústavným súdom ani neskôr.

III.3. Replika sťažovateľky:

15. Sťažovateľka vo svojej replike konštatuje, že vyjadrenie okresného súdu nie je kvalifikovaným vyjadrením, ale len opisom a citáciou napadnutého uznesenia, a vôbec nerozporuje jej ústavnú sťažnosť. Zotrvala na svojej argumentácii o

- a) nedostatočnom odôvodnení dôvodnosti a účelnosti vynaložených trov konania,
- b) nesprávnom postupe súdu pri stanovení základnej sadzby tarifnej odmeny z pohľadu vyrubného súdneho poplatku,
- c) nesprávnom určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby,
- d) nesprávnom stanovení hodnoty veci (nehnuteľnosti) a
- e) neprimeranosti priznanej náhrady trov právneho zastúpenia.

16. Pokiaľ ide o zmluvy o poskytnutí právnych služieb, ktoré sú zverejnené na oficiálnom webovom sídle mesta Púchov ako nepodpísané, sťažovateľka poukázala na to, že súd si mal overiť sám, či boli zmluvy v skutočnosti podpísané, alebo priamo uložiť žalovanému povinnosť predložiť

originály týchto dokladov. Zopakovala, že zdôvodnenie účelnosti právneho zastúpenia žalovaného v odôvodnení napadnutého uznesenia absentuje, a ani žalovaný nepredložil žiadny dôkaz, že za právne služby skutočne zaplatil sumu 10 361,29 eur. K oceneniu nehnuteľnosti uviedla, že to bol práve žalovaný, ktorý v tomto spore a aj v sporoch súvisiacich stále odmietal predmetný znalecký posudok a považoval ho za nadhodnotený.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

17. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Podstata argumentácie sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré sa pri výpočte výšky náhrady trov konania nesprávne vysporiadalo s aplikáciou a výkladom platnej právnej úpravy, ako aj s jej námietkami smerujúcimi proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky. Sťažovateľka namieta aj porušenie svojich majetkových práv, do ktorých malo byť zasiahnuté tým, že priznanie náhrady trov konania žalovanému v nesprávnej výške sa negatívne prejavilo v jej majetkovej sfére.

19. V okruhu niekoľkých námietok sťažovateľky dominuje najmä tá o nevysporiadaní sa s jej argumentmi o neúčelnosti a neprimeranosti trov a tiež to, že súd mal pri určení tarifnej odmeny vychádzať z neoceniteľného plnenia, a ak už aplikoval § 10 ods. 2 vyhlášky a vychádzal z hodnoty nehnuteľnosti, mal prihliadnuť na jej hodnotu v okamihu začatia poskytovania právnej služby (žaloba bola podaná v roku 2021, pozn.), a nie na hodnotu podľa znaleckého posudku z roku 2005. Za podstatnú ústavný súd považuje námietku týkajúcu sa nedostatočného zdôvodnenia účelnosti priznaných trov konania v súvislosti s existujúcimi zmluvami o poskytnutí právnych služieb, ktoré má mesto Púchov v anonymizovanej podobe (bez podpisov) zverejnené na svojom webe.

20. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

21. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného

hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

22. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (I. ÚS 198/07, II. ÚS 272/08).

23. V nadväznosti na to ústavný súd považuje za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína nielen svoje postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ale aj to, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasti súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie (m. m. IV. ÚS 423/2023), k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017). Ak ústavný súd v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania, bolo to napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky (II. ÚS 82/09, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018) a tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 423/2010, IV. ÚS 513/2018).

24. Nemožno polemizovať so záverom, že sťažovateľka bola v konaní neúspešná a ako neúspešnej strane jej vznikla povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania. Priznanie nároku na náhradu trov konania žalovanému v rozsahu 100 % však ešte neznamená, že žalovanému má byť v konečnom dôsledku priznaná náhrada všetkých trov, ktoré tvrdí, že v konaní vynaložil, bez náležitého vyhodnotenia ich účelnosti s ohľadom na konkrétne okolnosti veci.

25. Preskúmaním napadnutého uznesenia ústavný súd zistil, že okresný súd sa v jeho relevantnej časti nedostatočne vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky o neúčelnosti priznaných trov konania. V odôvodnení uvedená formulácia, že predložené zmluvy o poskytnutí právnych služieb neboli podpísané, a teda že sťažovateľka nepreukázala využitie služieb externého právnika, neobstojí v tom kontexte, že okresný súd mohol doručiť sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky na vyjadrenie žalovanému, čo podľa jeho vlastného, ústavným súdom dodatočne vyžiadaného vyjadrenia neurobil. Týmto spôsobom by súd konfrontoval žalovaného s tvrdeniami sťažovateľky. Uvedený postup okresného súdu je preto podľa názoru ústavného súdu postupom arbitrárnym, keďže súd neprihliadol na podstatné námietky sťažovateľky, ktoré mali vplyv na posúdenie veci, a súčasne postupoval v rozpore so zásadou kontradiktórnosti (aj keď túto skutočnosť sťažovateľka špecificky nenamietala, pozn.).

26. V kontexte uvedeného tak okresný súd opomenul preskúmať, či vyššou súdnou úradníčkou stanovená výška odmeny advokáta nie je výrazne neprimeraná v pomere k odmene skutočne uhradenej advokátovi samotnou úspešnou stranou v spore. Pritom podľa § 251 CSP sú trovy

konania všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené *výdavky* (kurzíva pridaná ústavným súdom, pozn.), ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Inštitút trov konania je teda bezprostredne spojený s nákladmi vedenia súdneho sporu a uvedená legislatívna definícia používa termín *výdavky*.

27. Zároveň ústavný súd hodnotí ako nedostatočné, resp. absentujúce zdôvodnenie, že ak okresný súd pri určení tarifnej hodnoty vychádzal z hodnoty spornej nehnuteľnosti, mal uviesť, z akého dôvodu prihliada na znalecký posudok z roku 2005, keď konanie začalo v roku 2021. Tarifnú hodnotu predmetu sporu bolo potrebné stanoviť k okamihu začatia poskytovania právnej služby a tento svoj odklon od § 10 ods. 2 vyhlášky okresný súd nijako nevysvetlil.

28. Ústavný súd už opakovane judikoval, že v prípade sporov o určenie vlastníckeho práva k veci je cena (hodnota) veci tarifnou hodnotou, z ktorej je potrebné vychádzať pri určení trov právneho zastúpenia podľa § 10 ods. 1 vyhlášky (napr. sp. zn. I. ÚS 119/2012, II. ÚS 583/2013, II. ÚS 478/2014, I. ÚS 176/2017, I. ÚS 84/2020, I. ÚS 90/2024). Vzhľadom na to je pre úplnosť potrebné uviesť, že okresný súd pri určení tarifnej odmeny správne vychádzal z oceníteľného plnenia, nedostatočne však zdôvodnil aj to, prečo súdny poplatok v sume 49,50 eur určil, akoby predmet konania považoval za neoceníteľný peniazmi, zatiaľ čo základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavovala podľa súdu sumu 1 057,33 eur. Z čisto ekonomického hľadiska je ťažko odôvodniteľné, že pre štát platia celkom iné podmienky ako pre advokátov, resp. fyzické osoby a právnické osoby, ktoré sú si povinné nahrádzať trovy konania.

29. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd napadnuté uznesenie náležite nezdôvodnil ústavne konformnými argumentmi zodpovedajúcimi špecifikám dotknutého konania a tento nedostatok dosahuje ústavnoprávnu relevanciu. Inými slovami, z napadnutého uznesenia okresného súdu nie sú dostatočne zrejmé dôvody, na základe ktorých okresný súd dospel k názoru, že sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o výške trov konania je potrebné zamietnuť.

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie okresného súdu nenapĺňa účel sledovaný ustanovením § 251 CSP, náležite nezohľadňuje okolnosti veci a je nedostatočne odôvodnené, čo možno považovať za vybočenie z procesných pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania dosahujúce ústavnoprávnu intenzitu, v dôsledku čoho bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

31. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou okresného súdu opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľky podanej proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky, rešpektujúc obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené.

32. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd

riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením sudkyne a jeho zrušením sa otvára priestor na to, aby sa okresný súd v ďalšom konaní sám vyrovnal s ochranou uvedených práv hmotnoprávneho charakteru. Ústavný súd preto tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

33. Ústavný súd priznal podľa sťažovateľke § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 3 výroku nálezu).

34. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky v znení účinnom v relevantnom období [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3]. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024, tak ako si ich uplatnila (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti), k čomu bolo potrebné pripočítať 20 % daň z pridanej hodnoty vo výške 142,79 eur, keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto dane. Za úkon právnej služby spočívajúci v podaní repliky nepriznal sťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu, že táto replika neobsahovala žiadnu ďalšiu osobitne relevantnú argumentáciu. V tejto súvislosti zároveň dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah ods. 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 675/2023).

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

36. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2026

Peter Molnár
predseda senátu